

KRK

20 OFAFA
20 OFAFA
20 OFAFA
20 OFAFA
20 OFAFA
20 OFAFA

20 jubileuszowy

Ogólnopolski Festiwal
Autorskich Filmów
Animowanych
OFAFA 2015

15-18 października 2015

Kinoteatr Wrzos
ul. Zamoyskiego 50
Kraków
www.ofafafestiwal.com

KATALOG

SPISTRZEŚCI

O festiwalu	2
Program	3
Jury	4
Konkurs I: filmy twórców nieprofesjonalnych	5
Konkurs II: filmy studentów	5
Konkurs III: filmy twórców profesjonalnych	6
Konkurs IV: filmy twórców profesjonalnych (dla dzieci)	7
Konkurs V: filmy studentów	8
Konkurs VI: filmy twórców profesjonalnych	9
Retrospektywa (jury): filmy Hieronima Neumanna	10
Retrospektywa (jury): filmy Ewy Borysewicz	10
Retrospektywa (jury): filmy Joanny Polak i jej uczniów	11
Retrospektywa (jury): filmy z muzyką Zygmunta Koniecznego	12
Pokaz specjalny (studia filmowe): Serafiński Studio	12
Pokaz specjalny (studia filmowe): Studio Miniatur Filmowych dla dorosłych	13
Pokaz specjalny (studia filmowe): Studio Miniatur Filmowych dla dzieci (1) i (2)	14
Pokaz specjalny (festiwale): Stop Trik IFF 2014	15
Pokaz specjalny (festiwale): MFF Etiuda & Anima 2014	16
Pokaz specjalny (festiwale): MFFA Animator 2015	17
Pełny metraż: Nocturna	18
Pokaz jubileuszowy: Laureaci OFAFA - druga dekada	18
Warsztaty: Animacja poklatkowa	19
Warsztaty: Dźwięk w filmie animowanym	19
Tekst jubileuszowy: Mariusz Frukacz, <i>Dwie dekady ponad kreską.</i>	
<i>Polska animacja w lustrze festiwalu OFAFA</i>	20
Organizatorzy	28

**Dom Kultury Podgórze
Kinoteatr Wrzos
Stowarzyszenie Filmowców Polskich**

zapraszają na

20. OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL AUTORSKICH FILMÓW ANIMOWANYCH

OFAFA 2015

15-18 października

Kinoteatr Wrzos
Kinokawiarnia Kika
Kawiarnia Stopklatka

Kraków 2015

O FESTIWALU

IDEA

Ogólnopolski Festiwal Autorskich Filmów Animowanych OFAFA jest imprezą filmową wpisaną w kalendarz festiwalowy polskiej kinematografii od 1993 roku. To jedyny w kraju stacjonarny festiwal poświęcony polskiemu, autorskiemu filmowi animowanemu. Jest dorocznym podsumowaniem do robku rodzimej produkcji w tej dziedzinie.

KONKURS

Trzon festiwalu stanowią trzy sekcje konkursowe: filmów zrealizowanych przez twórców profesjonalnych, przez studentów wyższych szkół filmowych i artystycznych oraz przez twórców nieprofesjonalnych. Zakwalifikowane do konkursu filmy ocenia jury złożone z uznanych przedstawicieli środowiska filmowego. Autorzy filmów walczą o Złote, Srebrne i Brązowe Kreski dla najlepszych filmów profesjonalnych (w tym o tematyce dziecięcej) oraz o Nagrody Główne i Specjalne za szczególne walory estetyczne w pozostałych dwóch kategoriach.

LAUREACI

Triumfy na festiwalu święciły filmy m.in. Jerzego Kuci, Piotra Dumały, Witold Giersz, Ryszarda Czekają, Jana Lenicy, Zbigniewa Koteckiego, Krzysztofa Kiwerskiego, Marka Skrobeckiego, Ewy Borysewicz, Roberta Turło, Wojciecha Bąkowskiego, Bartka Kulas, Balbiny Bruszewskiej i wielu innych.

GOŚCIE

OFAFA to miejsce spotkań twórców polskiego filmu animowanego. Na festiwalu gościli wyżej wymienieni oraz m.in. Zdzisław Kudła, Zygmunt Konieczny, Jan Kanty Pawluśkiewicz, Hieronim Neumann, Longin Szmyd, Krzysztof Raynoch, Wiola Sowa, Robert Sowa, Leszek Gałusz, Bartek Kulas, Tomek Ducki i wielu innych wybitnych artystów.

PROGRAM

czwartek 15 października

14:00	Wrzos	Konkurs I: filmy twórców nieprofesjonalnych 57'
15:30	Wrzos	Retrospektywa: Ewa Borysewicz 23'
16:30	Wrzos	Konkurs II: filmy studentów 51'
18:00	Wrzos	Uroczyste otwarcie festiwalu
18:30	Wrzos	Konkurs III: filmy twórców profesjonalnych 55'
20:00	Stopkl	Pokaz specjalny: Studio Miniatur Filmowych dla dorosłych 91'
20:00	Wrzos	Retrospektywa: Joanna Polak i uczniowie 67'

piątek 16 października

12:30	Wrzos	Konkurs IV: filmy twórców profesjonalnych (dla dzieci) 53'
14:00	Wrzos	Pokaz specjalny: filmy z muzyką Zygmunta Koniecznego 72'
15:30	Wrzos	Konkurs V: filmy studentów 46'
17:00	Stopkl	Pokaz jubileuszowy: Laureaci OFAFA – druga dekada 92'
17:00	Kika	Pełny metraż: Nocturna 88'
18:00	Wrzos	Pokaz specjalny: MFFA Animator 2015 51'
19:00	Wrzos	Konkurs VI: filmy twórców profesjonalnych 50'
20:30	Wrzos	Pokaz specjalny: Studio Miniatur Filmowych dla dorosłych 91'

sobota 17 października

13:00	Wrzos	Pokaz specjalny: MFF Etiuda & Anima 92'
15:00	Stopkl	Pokaz specjalny: Studio Miniatur Filmowych dla dzieci (1) 76'
15:00	Wrzos	Pokaz specjalny: Serafiński Studio 48'
16:30	Wrzos	Retrospektywa: Hieronim Neumann 82'
19:00	Wrzos	Zakończenie festiwalu i rozdanie nagród
19:30	Wrzos	Pokaz laureatów OFAFA 2015

niedziela 18 października

12:00	Kika	Pokaz specjalny: Studio Miniatur Filmowych dla dzieci (2) 88'
15:00	Stopkl	Pokaz specjalny: StopTriK IFF 70'
17:00	Kika	Pokaz jubileuszowy: Laureaci OFAFA – druga dekada 92'
19:00	Kika	Pokaz laureatów OFAFA 2015

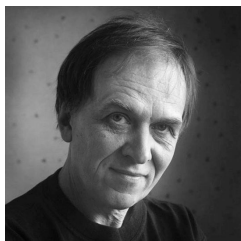
Wrzos - Kinoteatr Wrzos, ul. Zamoyskiego 50, 12 656 10 50

Kika - Kinokawiarnia Kika, ul. Krasickiego 18, 12 296 41 52

Stopkl - Kawiarnia Stopklatka, ul. Brodzińskiego 8, 796 052 070

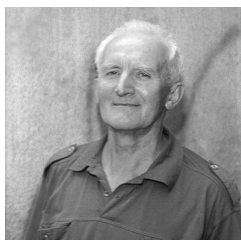
JURY

HIERONIM NEUMANN (przewodniczący)

Urodził się w 1948 w Poznaniu. Absolwent Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu. Scenarzysta, autor opracowania plastycznego i reżyser filmowy. Realizuje różnorodne gatunki animacji, jego specjalność to film eksperymentalny oparty o przetworzone zdjęcia aktorskie. Związany między innymi z łódzkim Studiem Filmowym Se-Ma-For i poznańskim TV Studiem Filmów Animowanych. Wykładowca animacji na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu i Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

ZYGMUNT KONIECZNY

Urodził się w 1937 roku w Krakowie. Kompozytor muzyki teatralnej i filmowej, twórca piosenki literackiej. Studiował w krakowskiej Akademii Muzycznej na wydziale kompozycji. W 1959 roku debiutował w słynnej Piwnicy pod Baranami. Stworzył oryginalny styl piosenki, w której muzyka interpretuje poetycki tekst, wydobywa znaczenia, stwarza emocje. Nazywany jest „wesołym kompozytorem smutnych piosenek”. Autor muzyki do ponad stu filmów fabularnych, krótkometrażowych i animowanych.

JOANNA POLAK

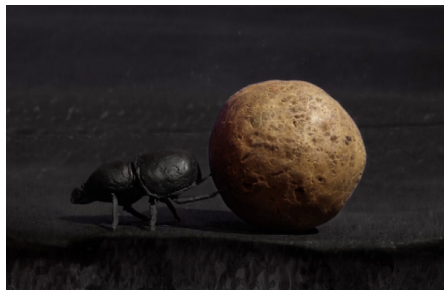
Urodziła się w 1978 roku w Lublinie. Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, obroniła doktorat na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, gdzie wykłada animację i grafikę komputerową. Autorka książki „Hotel Mirage – wycinanka komputerowa w animacji filmoterapeutycznej”. Reżyserka 104 filmów, z których większość animowała. Jej aktualne poszukiwania twórcze skupiają się wokół animacji dla dorosłych i dla dzieci oraz eksperymentów z video instalacją symultaniczną.

EWA BORYSEWICZ

Urodziła się w 1985 roku w Sokółce. Absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Autorka filmów „Kto by pomyślał?” (2009) i „Do serca Twego” (2013), które odniosły sukcesy na wielu krajowych i zagranicznych festiwalach, w tym na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Berlinie. Autorka krótkich animacji dla TVP Kultura i białostockiej Galerii Arsenał. Odbyla programy rezydencji artystycznej AAIR w Tokio (2012) oraz w Akademii Schloss Solitude w Stuttgartcie (2013).

I PROJEKCJA KONKURSOWA: filmy twórców nieprofesjonalnych

Pancerz, 4'30"

reż. Tomasz Boniewski
scen. Tomasz Boniewski
anim. Tomasz Boniewski
muz. Kabanos

Konwalie, 1'10"

reż. Agata Kosiak
scen. Agata Kosiak
anim. Agata Kosiak
prod. Centrum Kultury Wrocław-Zachód

Przypowieść, 1'39"

reż. Maja Orłowska
scen. Maja Orłowska
anim. Maja Orłowska
prod. Centrum Kultury Wrocław-Zachód

Koń by się uśmiał, 7'

praca zespołowa dzieci z DK Rembertów
opieka artystyczna: Magdalena Bryll
muz. Leoš Janáček, Antonín Dvořák
prod. Dom Kultury Rembertów

C'est la vie, 3'12"

reż. Anna Mrożek
scen. Anna Mrożek
anim. Anna Mrożek
muz. Rafał Włodimirski, Łukasz Kościelny
prod. Anna Mrożek

W starym kinie, 9'

reż. Mariusz Wirski
scen. Wanda Dittrich, Mariusz Wirski
anim. Mariusz Wirski
muz. Piotr Zarzycki
prod. MWM Art Film

Stefania, 30'

reż. Daniel Zagórski
scen. Daniel Zagórski
anim. Daniel Zagórski
muz. Łukasz Królak
prod. Daniel Zagórski

II PROJEKCJA KONKURSOWA: filmy studentów

Antoni, 5'32"

reż. Anna Cieślak
scen. Anna Cieślak
anim. Anna Cieślak
prod. ASP Wrocław

But She's Nice..., 6'04"

reż. Tomek Pilarski
scen. Tomek Pilarski
anim. Tomek Pilarski
muz. Damian Czajka
prod. UAM Poznań

Tube Story, 2'15"

reż. Dorota Omiotek
scen. Dorota Omiotek
anim. Dorota Omiotek
prod. PJATK Warszawa

Tyłem do przodka, 3'28"

reż. Łukasz Torc
scen. Łukasz Torc
anim. Łukasz Torc
muz. Czesław Śpiewa
prod. Łukasz Torc

The Dog Curse, 4'22"

reż. Karolina Myćka
scen. Karolina Myćka
anim. Karolina Myćka
muz. Paweł Zakrzewski
prod. UP Kraków

Dokument, 6'50"

reż. Marcin Podolec
scen. Marcin Podolec
anim. Marcin Podolec
muz. Wiktoria Nowak
prod. PWSTvFiT Łódź

Endopterygota, 6'42"

reż. Natasza Leszewicz
scen. Natasza Leszewicz
anim. Natasza Leszewicz
muz. Renate Stivrina
prod. ASP Kraków

roboTy, 1'56"

reż. Maciej Kozdra
scen. Maciej Kozdra
anim. Maciej Kozdra
muz. Nora Keyes *Tomb Song*
prod. PJATK Warszawa

Wallflower, 2'39"

reż. Anna Kucowska
scen. Anna Kucowska
anim. Anna Kucowska
prod. PJATK Warszawa

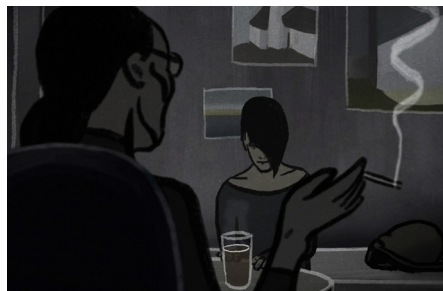
Zasypane miasto, 1'33"

reż. Amanda Piejak
scen. Amanda Piejak
anim. Amanda Piejak
prod. PJATK Warszawa

Historie podwodne, 7'28"

reż. Magdalena Kulesza-Fedkowicz
scen. Magdalena Kulesza-Fedkowicz
anim. Magdalena Kulesza-Fedkowicz
muz. Jacek i Wojtek Fedkowicz
prod. ASP Kraków

III PROJEKCJA KONKURSOWA: filmy twórców profesjonalnych

Siedem, 6'24"

reż. Kamila i Mirek Sosnowscy
scen. Kamila i Mirek Sosnowscy
anim. Kamila Grzybowska-Sosnowska
muz. Same Suki
prod. Kamila i Mirek Sosnowscy

Dom, 14'22"

reż. Agnieszka Borowa
scen. Agnieszka Borowa
anim. Agnieszka Borowa, Mateusz Heldwein, Katarzyna Melnyk, Paulina Ziółkowska
prod. FUMI Studio

Laboratorium, 8'

reż. Natalia Nguyen
scen. Natalia Nguyen
anim. Natalia Nguyen
muz. Michał Truong, Antoni Nguyen, Natalia Nguyen, Grupa Skalpel

Fuga na wiolonczelę, trąbkę i pejzaż, 18'21"

reż. Jerzy Kucia
scen. Jerzy Kucia, Agnieszka Kucia
anim. Jerzy Kucia, Wołodimir Borochow,
Ewa Grzesiak, Dmytro Kowtaniec
muz. Maciej Jabłoński, Michał Jacaszek
prod. Jerzy Kucia

Dzień ósmy, 7'

reż. Andrzej Rułka
scen. Andrzej Rułka
anim. Andrzej Rułka
muz. Maciej Wiek
prod. Andrzej Rułka

IV PROJEKCJA KONKURSOWA: filmy twórców profesjonalnych (dla dzieci)

O drwalu i diable, 13'

reż. Jacek Adamczak
scen. Jacek Adamczak
anim. Jacek Adamczak, Janusz Gałązkowski,
Lesław Budzelewski i inni
muz. Zbigniew Kozub
prod. TV Studio Filmów Animowanych

Żubr Pompik, 7'

reż. Wiesław Zięba
scen. Tomasz Samojlik, Ewelina Gordziejuk
anim. Paweł Garbacz
muz. Rafał Rozmus
prod. EgoFilm

Superpsina kontra Ultraprosię

z serii **Mami Fatale**, 10'
reż. Szymon Adamski
scen. Pavla Fridrichova, Łukasz Kacprowicz
Szymon Adamski, Gisle Normann Melhus
anim. Marcin Wasilewski, Szymon Adamski,
Paweł Garbacz, Józef Trzaska, Rafał Balcer,
Dominik Iwan
muz. Michał Jacaszek
prod. Studio Miniatur Filmowych

Mami nie ma w domu

z serii **Mami Fatale**, 10'
reż. Szymon Adamski
scen. Radek Smektała, Łukasz Kacprowicz,
Gisle Normann Melhus
anim. Marcin Wasilewski, Szymon Adamski,
Paweł Garbacz, Józef Trzaska,
Andrzej Bzdak Balcer, Dominik Iwan
muz. Michał Jacaszek
prod. Studio Miniatur Filmowych

To pewna wiadomość, 13'

reż. Joanna Jasińska-Koronkiewicz
scen. Joanna Jasińska-Koronkiewicz
anim. Joanna Jasińska-Koronkiewicz
muz. Michał Makulski
prod. TV Studio Filmów Animowanych,
AnimaFilm

V PROJEKCJA KONKURSOWA: filmy studentów

Nie trać głowy, 4'09"

reż. Karolina Specht
scen. Karolina Specht
anim. Karolina Specht
prod. PWSTvFiT Łódź

Dwie wieże, 5'30"

reż. Dominika Bukształter
scen. Dominika Bukształter
anim. Dominika Bukształter
muz. Kevin McLeod
prod. PJATK Warszawa

Nie rób scen, 6'57"

reż. Paulina Kapusta
scen. Paulina Kapusta
anim. Paulina Kapusta
muz. Renate Stivrina
prod. ASP Kraków

Płoty, 7'

reż. Natalia Krawczuk
scen. Natalia Krawczuk
anim. Natalia Krawczuk
prod. PWSTvFiT Łódź

Chromosomy na smyczy, 3'15"

reż. Katarzyna Siemieńska
scen. Katarzyna Siemieńska
anim. Katarzyna Siemieńska
muz. Josh Woodward *Troublemaker*
prod. PJATK Warszawa

Terapia, 2'24"

reż. Rafał Pietrusiński
scen. Rafał Pietrusiński
anim. Rafał Pietrusiński
muz. Rafał Pietrusiński
prod. PJATK Warszawa

Las, 3'21"

reż. Maria Broniarz
scen. Maria Broniarz
anim. Maria Broniarz
muz. Maria Broniarz
prod. PJATK Warszawa

Lalkarz, 3'38"

reż. Joanna Czerwińska
scen. Joanna Czerwińska
anim. Joanna Czerwińska
muz. FlexVector *Pocket Zombie*
prod. PJATK Warszawa

OLT Express, 2'11"

reż. Jakub Sobczyk
scen. Jakub Sobczyk
anim. Jakub Sobczyk
muz. Jakub Sobczyk
prod. PJATK Warszawa

Jeż, 1'50"

reż. Anna Nowicka
scen. Anna Nowicka
anim. Anna Nowicka
muz. Pharrell Williams *Happy*
prod. PJATK

Zombiak, 1'40"

reż. Maja Głódkowska
scen. Maja Głódkowska
anim. Maja Głódkowska
muz. Maja Głódkowska
prod. PJATK Warszawa

Aesthetic Emotions, 3'54"

reż. Patrycja Chyra
scen. Patrycja Chyra
anim. Patrycja Chyra
muz. Modeselektor
prod. ASP Katowice

VI PROJEKCJA KONKURSOWA: filmy twórców profesjonalnych

Pasztet, 5'30"

reż. Łukasz Jedynasty
scen. Wojtek Jabłoński
anim. Łukasz Jedynasty,
Zuzanna Staszewska
muz. Wojtek Jabłoński
prod. Rainbow Box Studio

Le Petit Prince, 0'50"

reż. Krzysztof Niemczycki
scen. Krzysztof Niemczycki
anim. Krzysztof Niemczycki
muz. Krzysztof Niemczycki
prod. Krzysztof Niemczycki

Kinki, 10'12"

reż. Izumi Yoshida
scen. Izumi Yoshida
anim. Izumi Yoshida,
muz. Sebastian Ładyżyński
prod. FUMI Studio

Hipopotamy, 12'29"

reż. Piotr Dumala
scen. Piotr Dumala
anim. Paweł Dębski, Piotr Dumala
muz. Alexander Balanescu
prod. FUMI Studio

Łakomstwa Endemita, 11'09"

reż. Natalia Dziedzic
scen. Natalia Dziedzic, Przemysław Kurek
anim. Natalia Dziedzic, Wojciech Wojtkowski, Tomasz Popakul, Michał Orzechowski
muz. Tomasz Jakub Opałka
prod. FUMI Studio

Łażnia, 4'20"

reż. Tomek Ducki
scen. Tomek Ducki
anim. Tomek Ducki
muz. Jean-Marc Petsas
prod. Studio Miniatur Filmowych

Wrzós / piątek 16 października / 19:00 / 45'

RETROSPEKTYWA FILMÓW HIERONIMA NEUMANNA

Wrzós / sobota 17 października / 16:30 / 82'

Wyluczanka (1976) 8'
muz. Janusz Hajdun
prod. Se-Ma-For

5/4 (1979) 8'
muz. Janusz Hajdun
prod. Se-Ma-For

Blok (1982) 9'
muz. Janusz Hajdun
prod. Se-Ma-For

Zdarzenie (1987) 9'
muz. Janusz Hajdun
prod. Se-Ma-For

Lot trzmiela (1993) 15'
muz. Nikołaj Rimski-Korsakow
prod. TV Studio Filmów Animowanych

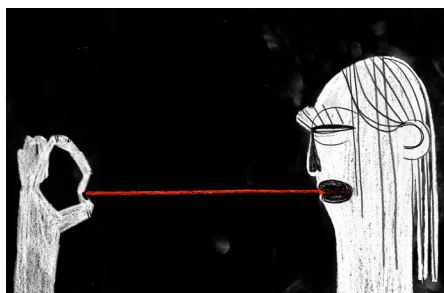
Magritte (1995) 10'
muz. Zbigniew Kozub
prod. TV Studio Filmów Animowanych

Remote Control (2002) 11'
prod. Studio Mansarda

Zoopraxiscope (2005) 12'
muz. Janusz Hajdun
prod. Studio Mansarda

RETROSPEKTYWA FILMÓW EWY BORYSEWICZ

Wrzós / czwartek 15 października / 15:30 / 23'

Do serca Twego (2013) 10'
prod. Animaso

Galeria Arsenał zaprasza (2013) 0'56"
prod. Galeria Arsenał w Białymstoku

Kto by pomyślał? (2009) 11'
prod. ASP w Krakowie

Euro fan #1 (2012) 0'38"
prod. TVP Kultura

Euro fan #2 (2012) 0'34"
prod. TVP Kultura

RETROSPEKTYWA FILMÓW JOANNY POLAK I JEJ UCZNIÓW

Reżyseria i animacja: Joanna Polak

Hotel Mirage (2011) 16'42"

prod. UMCS w Lublinie

Garbus (2003) 9'46"

prod. ASP w Poznaniu

Polski western (2002) 2'52"

prod. ASP w Poznaniu

Reżyseria i animacja: studenci Joanny Polak

Podróż (2013) 2'59"

reż. Natalia Walenciak

prod. PJWSTK w Warszawie

Oak Leg Smith (2014) 2'02"

reż. Piotr Ciereszyński

prod. PJWSTK w Warszawie

Bakterioza (2013) 1'00"

reż. Sebastian Belicki

prod. PJWSTK w Warszawie

Ucieczka (2014) 1'50"

reż. Paweł Hedba i Konrad Wiśniewski

prod. PJWSTK w Warszawie

Chytrus (2013) 3'11"

reż. Paulina Wójcik

prod. UMCS w Lublinie

Łamacz (2013) 1'26"

reż. Aleksandra Sitarska

prod. UMCS w Lublinie

Impresja-kompresja (2010) 1'56"

reż. Justyna Szeller

prod. UMCS w Lublinie

Laboratorium (2012) 6'08"

reż. Mateusz Dunaj

prod. UMCS w Lublinie

Rower (2014) 3'02"

reż. Hubert Piątkowski

prod. UMCS w Lublinie

*Reżyseria i opieka: Joanna Polak
animacja: studenci, licealiści, dzieci*

Legenda o Aniele Zapomnienia

(2013) 2'49"

prod. Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN
w Lublinie

*Reżyseria i opieka: Joanna Polak
animacja: dzieci*

O człowieku i jego diabelskim wspólniku

(2014) 3'40"

prod. Ośrodek Pogranicza w Sejnach

Krawiec (2013) 2'46"

prod. Ośrodek Pogranicza w Sejnach

O podusieczce (2012) 3'18"

prod. Ośrodek Pogranicza w Sejnach

RETROSPEKTYWA FILMÓW Z MUZYKĄ ZYGMUNTA KONIECZNEGO

Wrzós / piątek 16 października / 14:00 / 72'

Tajemnicza noc (1998) 25'

reż. Igor Mołodecki
prod. TVP Kraków

Świadek 1919-2004 (2008) 10'

reż. Krzysztof Kiwerski
prod. PaCamera

Cyrograf (2012), 37'

reż. Igor Mołodecki
prod. TVP S.A.

Wrzós / sobota 17 października / 15:30 / 48'

POKAZ SPECJALNY: SERAFIŃSKI STUDIO

Serafiński Studio powstało w 2004 roku. Zostało założone przez uznanego reżysera filmów animowanych Marka Serafińskiego i skupia wokół siebie najwybitniejszych, niezależnych twórców filmu animowanego takich jak m.in. Piotr Dumała, Ewa Ziobrowska, Marcin Giżycki, Jan Steliżuk, Małgorzata Bosek, Piotr Morawski, Maciej Sznabel, Grzegorz Koncewicz, Wojciech Wojtkowski, Maciej Majewski, Mateusz Jarmulski czy Marcin Jażyński.

Studio jest otwarte na współpracę ze światowej klasy twórcami filmów animowanych, w 2008 roku wyprodukowało film Stephen'a i Timothy'ego Quay „Inwentorium śladów”.

Studio współpracuje z najwybitniejszymi animatorami, plastykami i scenarzystami. Produkcje studia zdobyły wiele nagród i wyróżnień na krajowych i międzynarodowych festiwalach filmowych. Studio realizuje filmy animowane we wszystkich technologiach 2D i 3D na najwyższym poziomie artystycznym i technicznym.

www.serafinskistudio.com

Wujek (2008) 8'

reż. Maciej Sznabel

Wyspa gibbonów (2010) 8'

reż. Małgorzata Bosek

Grzyby burzy (2008) 13'

reż. Jan Steliżuk

Dr Charakter przedstawia (2010) 8'

reż. Piotr Dumała

Kryminał (2009) 5'

reż. Marcin Jażyński

Rondo (2012) 6'

reż. Artur Kordas

POKAZ SPECJALNY: STUDIO MINIATUR FILMOWYCH

Studio Miniatur Filmowych powstało w 1958 roku w Warszawie, choć jego początki należy datować dwa lata wcześniej, kiedy to ze Studio Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej przyjechali do Warszawy dwaj młodzi animatorzy, Mieczysław Poznański i Witold Giersz, by stworzyć Grupę Produkcyjną tego studia, wkrótce przekształconą w w samodzielną placówkę, czyli Studio Miniatur Filmowych.

Studio się zatem do najstarszych i najważniejszych wytwórni filmowych w Polsce. Było jednym z pięciu studiów animacji działających w PRL-u. To tu narodziły się kultowe już wieczorynki: „Piesek w kratkę”, „Pomysłowy Dobromir”, „Wędrówki Pyzy” i „Proszę słonia”, a także filmy będące kamieniami milowymi światowego kina: „Labirynt” (1962) Jana Lenicy czy „Łagodna” (1985) Piotra Dumę.

Jeden z pierwszych powstałych w studio filmów, „Zmiana warty” (1958) Haliny Bielińskiej i Włodzimierza Haupego, zdobył Złotą Palmę w Cannes.

Najciekawszym i najbardziej twórczym w dziejach studia okresem wydaje się być początek jego działalności. Duch nowoczesności objawił się wówczas w animacjach Jana Lenicy i Waleriana Borowczyka. Wtedy też rozwinął się talent wykształconego w klasycznej animacji Witolda Giersza. Młodzi reżyserzy, odzegnując się od szeroko rozpowszechnionej i ogólnie przyjętej w filmie konwencji disneyowskiej, nawiązywali do najnowszych tendencji w malarstwie, plakacie i grafice, zupełnie nieoczekiwanie odkrywając przy tym dla swoich ruchomych obrazów technikę wycinanki.

www.smf.com.pl

POKAZ DLA DOROSŁYCH

Apel (1970) 7'15"

reż. Ryszard Czekala

Jak działa jamniczek (1971) 8'25"

reż. Julian Antonisz

Łagodna (1985) 10'59"

reż. Piotr Dumę

Labirynt (1962) 14'13"

reż. Jan Lenica

Ocena (1979) 4'00"

reż. Leszek Komorowski

Klatki (1966) 7'23"

reż. Mirosław Kijowicz

Kaskader (1972) 7'24"

reż. Witold Giersz

Solo na ugorze (1981) 6'58"

reż. Jerzy Kalina

Warzywniak, 360 st. (2006) 24'

reż. Andrzej Barański, Wiesław Zięba

STUDIO MINIATUR FILMOWYCH

POKAZ DLA DZIECI (1)

Megaprosilla z serii **Mami Fatale** (2012) 10'
reż. Marcin Wasilewski

Krytyk z kosmosu z serii **Mami Fatale** (2012) 10'
reż. Marcin Wasilewski

Mami Duale z serii **Mami Fatale** (2012) 10'
reż. Stuart Evans

Pod fatalną banderą z serii **Mami Fatale** (2011) 10'
reż. Marcin Wasilewski

Smacznego, Adelko z serii **Hip-hip i Hurra** (2011) 12'
reż. Elżbieta Wąsik

Gdzie rosną perły? z serii **Hip-hip i Hurra** (2010) 12'
reż. Elżbieta Wąsik

Dlaczego urósł brzuch sąsiadce? z serii **Hip-hip i Hurra** (2013) 12'
reż. Elżbieta Wąsik

POKAZ DLA DZIECI (2)

Skąd się biorą bruneci o kręconych włosach? z serii **Hip-hip i Hurra** (2013) 12'
reż. Mikołaj Pilchowski

Zagadkowe zniknięcie kolii z serii **Hip-hip i Hurra** (2013) 12'
reż. Tomek Ducki

Gdzie jest Leon? z serii **Hip-hip i Hurra** (2013) 12'
reż. Szymon Adamski

Kto chce przestraszyć myszkę odważną? z serii **Hip-hip i Hurra** (2013) 12'
reż. Elżbieta Wąsik

Wielkie mycie z serii **Mami Fatale** (2014) 10'
reż. Marcin Wasilewski

Robokucharz z serii **Mami Fatale** (2014) 10'
reż. Łukasz Kacprowicz

Superpsina kontra Ultraprosię z serii **Mami Fatale** (2014) 10'
reż. Szymon Adamski

Mami nie ma w domu z serii **Mami Fatale** (2014) 10'
reż. Szymon Adamski

POKAZ SPECJALNY: STOPTRIK IFF 2014

StopTriK International Film Festival narodził się w centrum kultury alternatywnej Pe-karna w Mariborze. Od samego początku festiwal budowany był jako oddolna inicjatywa mająca na celu międzynarodową współpracę oraz otwartość zarazem na nowość, jak i tradycję, a także alternatywne modele percepcji i produkcji kultury.

StopTriK IFF unika uciążliwości typowych dla mainstreamowych wydarzeń, bowiem jest to festiwal świadomie i celowo pozbawiony hierarchizacji i czerwonych dywanów. Organizatorzy StopTriK IFF oraz wszyscy uczestnicy festiwalu wspólnie cieszą się duchem równości i brakiem barier, co sprzyja atmosferze luzu.

Najstarszy kamień (Kanada 2014) 10'
reż. Mathieu Girard

Nascent (USA/Singapur 2014) 4'20"
reż. Jerrold Chong

Drzwi (Taiwan 2012) 2'42"
reż. Yen-Ling Lin

Zupa truskawkowa (Belgia 2013) 5'45"
reż. Sylwia Szkiłądź

Od 2012 program filmowy StopTriK IFF został uzupełniony o Międzynarodowy Konkurs Stop Motion, po raz pierwszy festiwalowi towarzyszyły także warsztaty Workshop otwarte dla profesjonalistów, studentów i amatorów. Przede wszystkim jednak w 2012 roku StopTriK stał się prawdziwie międzynarodową uczną stop motion jako festiwal odbywający się w Słowenii (Maribor) i Polsce (Niepołomice). W 2013 pojawiła się kolejna nowość w programie, czyli Konkurs Pogranicza, prezentujący filmy wykorzystujące środki wyrazu stop motion, łączące je z innymi technikami animacji, w konsekwencji zaś dokonujące transgresji poza tradycyjnie postrzegane medium.
www.stoptrikiff.eu

Canis (Hiszpania 2013) 16'45"
reż. Marc Riba, Ana Solans

Jedzenie (USA/Chiny 2014) 3'31"
reż. Song Siqi

Ewolucja (Hiszpania 2014) 9'30"
reż. Marcos Andavert

Robin (Izrael 2014) 3'24"
reż. Yuval i Merav Nathan

Fongopolis (Słowacja 2014) 13'
reż. Joanna Kożuch

POKAZ SPECJALNY: MFF ETIUDA & ANIMA 2014

Międzynarodowy Festiwal Filmowy Etiuda&Anima jest najstarszym w Polsce festiwalem filmowym konfrontującym osiągnięcia studentów szkół filmowych i artystycznych z całego świata oraz dorobek twórców animacji artystycznej – zarówno profesjonalistów, studentów, jak i realizatorów niezależnych. Centralnym, corocznym punktem imprezy są dwa tytułowe konkursy, w ramach których przyznaje się: w rywalizacji studenckiej obejmującej etiudy fabularne i dokumentalne – Złote, Srebrne i Brązowe Dinozaury oraz Specjalnego Złotego Dinozaura dla najlepszej szkoły filmowej festiwalu, zaś w rywalizacji twórców animacji – Złote, Srebrne i Brązowe Jabberwocky i dodatkowo Specjalnego Złotego Jabberwocky'ego dla najlepszej animowanej, studenckiej etiudy festiwalu.

Specjalny Złoty Jabberwocky dla najlepszej animowanej etiudy studenckiej

Krowa w moim kubku od mleka

(Japonia 2014) 11'

reż. Yantong Zhu

Brązowy Jabberwocky

Półmokry (Wielka Brytania 2014) 7'21"

reż. Sophie Koko Gate

Grand Prix – Złoty Jabberwocky

Brutus (Rosja 2014) 12'49"

reż. Swietłana Filippowa

Wyróżnienia Honorowe

Hipopotamy (Polska 2014) 12'30"

reż. Piotr Dumala

High Wool (Niemcy 2013) 2'22"

reż. Nikolai Maderthoner, Moritz Mugler

Sztorm uderza w kurtkę (Francja 2014) 13'

reż. Paul Cabon

Rokrocznie wręczana jest też nagroda Specjalnego Złotego Dinozaura dla wybitnego pedagoga i zarazem czynnego, odnoszącego artystyczne sukcesy twórcy. Od wielu lat, po zakończeniu festiwalu, organizowane są prezentacje filmów nagrodzonych w kraju i za granicą w ramach imprezy Objazdowa Etiuda&Anima.

www.etiudaandanima.com

Szersza perspektywa

(Wielka Brytania 2014) 7'05"

reż. Daisy Jacobs

Wirtualny wirtuoz (Niemcy 2013) 7'22"

reż. Thomas Stellmach, Maja Oschmann

Nagroda Jury Studenckiego

Nieprawdopodobnie elastyczny człowiek

(Polska 2013) 5'

reż. Karolina Specht

Nagroda Publiczności

Mythopolis (Czechy 2014) 11'34"

reż. Alexandra Hetmerová

Wielki (Nie)Doceniony. Nagroda Dyrektora Artystycznego Bogusława Zmudzińskiego 1000 planów (Kanada 2014) 3'21"

reż. Steven Woloshen

POKAZ SPECJALNY: MFFA ANIMATOR 2015

Międzynarodowy Festiwal Filmów Animowanych Animator to największy festiwal filmu animowanego w Polsce. Pierwsza edycja odbyła się w 2008 roku i stanowiła kulminację obchodów sześćdziesięciolecia polskiej animacji.

Podczas każdej edycji festiwalu prezentowanych jest ponad trzysta filmów z całego świata, w tym retrospektywy, przeglądy, premieiry czy rzadko pokazywane dzieła pionierów animacji.

Dotychczas gośćmi festiwalu byli wybitni twórcy światowej animacji, m.in. Zbigniew Rybczyński, Stephen i Timothy Quay, John R. Dilworth, Emily Hubley, Igor Kowaliow, Bady Minck, Bill Plympton, Mariola Brillowska, David Ehrlich, Yoram Gross oraz najważniejsi polscy animatorzy: Witold Giersz, Jerzy Kucia, Mariusz Wilczyński, Piotr Dumała, Kazimierz Urbański.

Animatora odwiedzają również reprezentanci polskich studiów animacji i instytucji filmowych, historycy animacji czy też inni twórcy festiwalu poświęconych animacji w Polsce i na świecie.

Celem festiwalu jest prezentacja i popularyzacja polskiego i światowego artystycznego kina animowanego oraz ukazywanie związków filmu animowanego z innymi dziedzinami sztuki. To także świetna okazja do konfrontacji środowiska twórców kina animowanego z rynkiem filmowym.

www.animator-festival.com

Wzros / piątek 16 października / 18:00 / 51'

Nagroda Specjalna za muzykę
Sonámbulo (Kanada 2015) 4'20"
reż. Theodore Ushev

Nagroda Specjalna dla najlepszego filmu studenckiego
Trudno worobju (Rosja 2014) 7'55"
reż. Daria Wiatkina

Brązowy Pegaz
China Violet (Chiny/USA 2014) 3'15"
reż. David Ehrlich

Srebrny Pegaz
Jak piloci wracali do domu
(Kanada/Estonia 2014) 16'
reż. Priit Pärn, Olga Pärn

Nagroda Specjalna im. Wojciecha Łuszczaka i Nagroda Publiczność
World of Tomorrow (USA 2015) 17'
reż. Don Hertzfeldt

PEŁNY METRAŻ: **NOCTURNA**

Nocturna (Hiszpania/Francja 2007) 88'
 reż. Adrià García, Víctor Maldonado
 scen. Adrià García, Víctor Maldonado,
 Teresa Vilardell
 zdj. Ricardo Boix, Javier Gomez Cardona
 muz. Nicolas Errera

Tim bardzo się boi nocy i ciemności, ale to właśnie wtedy może robić to, co najbardziej lubi – obserwować światło gwiazd. Pewnego razu spostrzega, że jego ulubiona gwiazda znikła. Mimo strachu wychodzi na dach budynku, ale nadal nigdzie nie może jej znaleźć. Co gorsza, znikają również kolejne. Bohater postanawia rozwiązać tajemniczą sprawę. Wyrusza w niezwykłą podróż po nocnym świecie, który jest zupełnie inny niż ten za dnia. W niezwykłej wyprawie towarzyszyć mu będzie tajemniczy Pasterz Kotów, którego zadaniem jest pilnowanie spokojnego snu dzieci.

„Nocturna” to przepełniona magią historia chłopca, który musi pokonać swój strach i stawić czoła wielu wyzwaniom, by rozwiązać zagadkę znikających gwiazd. Wyjątkowa animacja, która zabiera widzów w podróż po tajemniczym nocnym świecie. (materiały dystrybutora)

POKAZ JUBILEUSZOWY: **LAUREACI OFAFA - DRUGA DEKADA**

Agnieszka (2011) 9'30"
 reż. Izabela Bartosik-Burkhardt

Danny Boy (2010) 10'
 reż. Marek Skrobecki

Wieczny finał (2004) 9'08"
 reż. Izabela Bartosik-Burkhardt

The Rolling Stones (2013) 7'
 reż. Krzysztof Kiwerski

Świtez (2010) 20'
 reż. Kamil Polak

Level (2005) 9'
 reż. Krzysztof Kiwerski, Zbigniew Szymański

Refreny (2007) 13'
 reż. Wiola Sowa

Snępowina (2011) 14'
 reż. Marta Pajek

WARSZTATY: ANIMACJA POKLATKOWA

Anima Art (ul. Zamoyskiego 29) / piątek 16 października / 10:00-15:00

Policealne Studium Plastyczne Anima Art zaprasza na warsztaty z animacji poklatkowej dla początkujących i średnio zaawansowanych, które poprowadzi Jędrzej „Yen” Chojnacki, absolwent studium, z zawodu grafik, pasjonat animacji i komiksu, współtwórca konwentu animacji Animachina i bloga pod tą samą nazwą, członek Krakowskiego Stowarzyszenia Komikсового, autor rysunków i komiksów, które można oglądać na www.facebook.com/yenowo.

Warsztaty są bezpłatne.

Inspiracje i gadzety dla uczestników warsztatów przygotowała Fundacja New Era Art, organizator Roku Jana Potockiego.

www.neweraart.pl

WARSZTATY: DŹWIĘK W FILMIE ANIMOWANYM

Warsztaty i wykłady przeznaczone są dla osób, które rozpoczynają swoją przygodę z dźwiękiem w animacji, pasjonatów filmu animowanego oraz wszystkich innych osób, które zainteresowane są poszerzeniem swojej wiedzy na temat rozwoju muzyki i współczesnych narzędzi dźwiękowych. Prezentacje poruszają podstawowe zagadnienia związane z tą dziedziną oraz przybliżają metody i narzędzia używane w pracy realizatora dźwięku oraz tzw. projektanta dźwięku. Udział w panelach nie wymaga posiadania wcześniejszej wiedzy na temat realizacji dźwięku.

Warsztaty są bezpłatne.

Stopklatka / czwartek 15 października / 9:00-13:30

9:00-11:00 panel I

- Psychoakustyka a realizacja dźwięku w animacji.
- Podstawowe elementy ścieżki dźwiękowej.

11:30-13:30 panel II

- Historia realizacji dźwięku do polskiego animowanego filmu autorskiego.
- Dźwięk w animacji a rozwój muzyki XX w.

Stopklatka / piątek 16 października / 9:00-12:00

9:00-10:00 panel III

- Prezentacja narzędzi do postprodukcji dźwięku w animacji
- Dźwięk w animacji – podejście realistyczne versus wizja artystyczna: prezentacja różnic w przygotowaniu i odbiorze na wybranym przykładzie

10:00-12:00 panel IV

- Stereotypizacja dialogów w filmie animowanym.

Prowadzenie: Magdalena Krzosek

MARIUSZ FRUKACZ

Dwie dekady ponad kreską. Polska animacja w lustrze festiwalu OFAFA

Przez ponad dwie dekady i 20 edycji Ogólnopolski Festiwal Autorskich Filmów Animowanych OFAFA w Krakowie był i jest lustrem polskiej animacji. To w kultowych, wyjętych poza ramy czasu wnętrzach kina Wrzos objawiały się nowe trendy, rozbłyskiwały młode gwiazdy, a miłośnicy i twórcy redefiniowali na nowo pojęcie autorskiej animacji.

Przemiany, które po 1989 roku dotknęły polską animację, rzuciły długi i mroczny cień na kilka pokoleń twórców szukających swego miejsca w tej trudnej sztuce. Oznaczały one zmiany mechanizmów produkcyjnych, problemy dużych studiów filmowych, odcięcie źródeł finansowania (przerwanie mecenatu państwa i wycofanie się telewizji), a także konieczność rewolucji technologicznej. W nowych realiach rozpoczął się bezwzględny wyścig za pieniądzem, który świetnie zapowiedział w „Wyścigu” (1989) Marek Serafiński. Towarem pierwszej potrzeby stały się nie poważne i poruszające kwestie filozoficzne czy socjologiczne filmy autorskie, ale ukierunkowane na szeroką publiczność lekkie żarty filmowe i telewizyjne (jak choćby „Nerwowe życie kosmosu” Piotra Dumay, 1992) czy teledyski (tak właśnie zaczynała się kariera Mariusza Wilczyńskiego czy Roberta Turło). W film autorski uderżyły bezpośrednio także nowe oczekiwania publiczności. Eksplozja wolności oznaczała odrzucenie ciężkiego dyskursu polityczno-socjologicznego na rzecz kolorowej, lekkiej rozrywki, najlepiej firmowanej znakiem „made in Hollywood”. Jednocześnie pojawiła się przepaść w dystrybucji animacji; likwidacja dodatków krótkometrażowych przed pokazami kinowymi, marginalizacja filmu animowanego w telewizji, nieliczne festiwale i przeglądy spowodowały, że widz miał utrudniony kontakt z tą formą wypowiedzi artystycznej. Spowodowało to wieloletni rozdźwięk między autorem i widzem, a opowiadane ezopowym językiem nieliczne filmy kontynuujące tradycję polskiej szkoły animacji trafiały w recepcyjną próżnię. Rodzący się w tym okresie festiwal OFAFA starał się tę lukę wypełnić, ale w związku z nikłą produkcją autorską był początkowo ukierunkowany na animowany film amatorski i studencki, by po kilku latach utworzyć się także na animację artystyczną i komercyjną.

Lata 90. były poligonem przetrwania dla studiów filmowych. Poznańskie TV Studio Filmów Animowanych produkowało niezwykle interesujące i do dziś cieszące się ogromnym uznaniem publiczności w Polsce i na świecie cykle filmowe adresowane głównie do dzieci i młodzieży. Najważniejszymi z nich były „Impresje” – przybliżające w twórczy sposób dokonania europejskich mistrzów malarstwa, „Miniatury filmowe do muzyki klasycznej” (1989-1997) – popularyzujące, ale także na nowo interpretujące znane utwory muzyki klasycznej i „14 bajek z krainy Lailonii Leszka Kołakowskiego” (1997-2000). Wszystkie te serie charakteryzowały się wysokim poziomem artystycznym, zróżnicowanymi technikami animacji i odmiennym podejściem do tematu. Mimo że były realizowane w ramach większych całości, to posiadały wyraźny charakter autorski gwarantowany przez utytułowanych mistrzów (Witold Giersz, Kazimierz Urbański, Hieronim Neumann, Marek Serafiński), a także bezkompromisowych twórców będących na początku swej drogi twórczej (Maciej Ćwiek, Aleksandra Korejwo, Rafał Bartkiewicz).

Łódzkie Studio Filmowe Se-Ma-For w latach przemian kontynuowało tradycję filmu kukielkowego głównie poprzez serie dla dzieci, ale najważniejsze filmy tego okresu – „D.I.M.” (1992) oraz „Märchenbilder” („Obrazki z bajek”, 1998, Złota Kreska) Marka Skrobeckiego, to przykłady wyrafinowanego kina autorskiego, stawiającego odważne pytania natury filozoficznej i religijnej.

Lata 90. okazały się zgubne dla krakowskiego Studia Filmów Animowanych, które wcześniej niemal całkowicie koncentrowało się na filmie autorskim. Dwa filmy Ryszarda Czekaja: „Człowiek i chleb” (1997, Złota Kreska) oraz „Nowy dzwon” (2001), które były ostatnimi produkcjami krakowskiego studia, były jednocześnie ironiczną ramą do historii tej placówki – Czekaja obok Kazimierza Urbańskiego był jednym z założycieli wytwórni przy Kanoniczej. W latach 90. znacząco zmalała produkcja najstarszego polskiego studia – Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej. W tym okresie powstało zaledwie kilka filmów i kilkanaście odcinków serii dla dzieci, czego w żaden sposób nie można porównać do wcześniejszych dokonań producenta popularnego „Reksia” i „Bolka i Lolka”. Z kolei w warszawskim Studiu Miniatur Filmowych obok licznych produkcji dla dzieci (np. kultowy dzis „Jacek i Placek”, 1992) powstały w tym okresie także ważne filmy autorskie. Oprócz wspomnianego wcześniej Marka Serafińskiego zrealizowali tam swoje filmy m.in. Mirosław Kijowicz („Kura”, 1991), Jan Lenica („Wyspa R.O.”, 2002, Złota Kreska) oraz Piotr Dumala, który wydrapanymi w gipsie filmami „Franz Kafka” (1991) oraz „Zbrodnia i kara” (2000, Złota Kreska) zabierał widzów do onirycznej krainy psychologii i literatury. Jerzy Kucia, samodzielnie produkujący własne filmy „Przez pole” (1992) i „Strojenie instrumentów” (2000, Złota Kreska, uznany także przez organizatorów za najlepszy film pierwszego dziesięciolecia OFAFA), konsekwentnie penetrował rzeczywistość przez pryzmat emocji i wspomnień.

Kryzys finansowy dotknął także szkoły kształcące w kierunku animacji. Ograniczone budżety etiid, przestarzały sprzęt i wolno wkraczająca komputeryzacja spowodowały, że wśród powstałych w latach 90. animacji studenckich tylko kilka godnych jest dziś przypomnienia. Należą do nich m.in. „Stupajkop 1” (1993) Andrzeja Zaręby – ironiczne nawiązanie do tradycji kroniki filmowej i non-camerowych dokonań Juliana Antonisza, „Maski” (1998) Piotra Karwasa – metaforyczna diagnoza problemów tożsamościowych pokolenia przełomu, zrealizowane techniką animacji kukielkowej studia samotności „Fryzjer” (1997, Grand Prix) i „Portret we wnętrzu” (1999) Roberta Sowy, a także nastrojowy film dyplomowy Wioli Sowy „Pomiędzy nami” (2000) będący wielowymiarową opowieścią o skomplikowanych relacjach międzyludzkich.

Wymienieni wyżej twórcy wyraźnie nawiązywali w swoich filmach do tradycji polskiej animacji, ale pojawiły się w tym okresie także propozycje stojące wobec niej w wyraźniej opozycji. Takie kino, realizowane pod znakiem „krytyki fantazmatycznej”, uprawiał Tomasz Kozak. Jego czarno-białe etiudy studenckie „Czarna burleska” (1998) oraz „Opera ocalenia” (1998), a także profesjonalny debiut „Romans dżentelmena” (2000), reinterpretowały zbiorowe wyobrażenia i mity. Z twórców debiutujących w latach 90. należy jeszcze wymienić Roberta Turło, Janka Kozę i Mariusza Wilczyńskiego. Najważniejszym filmem Turło z tego okresu był zrealizowany w SMF w Warszawie „W.A.L.” (1991) – groteskowa i przesiąknięta czarnym humorem pacyfistyczna opowieść nominowana do Złotej Palmy w Cannes.

Na początku XXI wieku Turło skoncentrował się na realizacji filmów dla dzieci, wśród których warto wymienić „Kosmiczną grę” (2000, Srebrna Kreska) zrealizowaną wraz z synem Julkiem, a także odcinki serii „Baśnie i bajki polskie” realizowanej w TVSFA w Poznaniu. Janek Koza, absolwent wrocławskiej ASP, w telewizyjnych miniseriach oraz późniejszych filmach „Psy” (2000) czy „Próżnia” (2001), ironicznie komentował polską rzeczywistość okresu transformacji, ukazywał jej paradoksy i wyśmiewał narodowe przywary. W tym okresie Wilczyński rozwijał swój talent realizując teledyski i pracując dla telewizji, by w kolejnej dekadzie ze swoimi animacjami („Kizi Mizi”, 2007) i animowano-muzycznymi performansami gościć w najważniejszych muzeach świata (jak choćby Museum of Modern Art w Nowym Jorku).

Transfuzja młodzieńczej krwi

Na gruzach demontowanego systemu produkcji i zapoczątkowanego w latach 60. sposobu myślenia o filmie animowanym rozpoczęła się budowa nowej polskiej animacji. Przemiany rozpoczęte w pierwszych latach XXI wieku wynikały bezpośrednio z czterech czynników. Pierwszym z nich było powszechne stosowanie technik cyfrowej rejestracji obrazu, co pozwalało w większości przypadków na rezygnację z kosztowej i trudnej w obróbce taśmy filmowej. Drugim czynnikiem była gwałtownie rosnąca popularność technik komputerowych 2D i 3D oraz pośrednio z nią związane odrzucenie kagańca filmu autorskiego adresowanego do konseksów na rzecz rzetelnie realizowanego kina rozrywkowego.

Podbudową pod nowe pojmowanie animacji były m.in. wspomniane wcześniej „Maski” Piotra Karwasa, a także wyrastające z ducha szkoły polskiej animacji, ale bardzo nowocześnie zrealizowane filmy Wojciecha Wawrzyka („Headless”, 1999; „Mysz”, 2001). Jednak wydarzeniem kluczowym dla tych przemian była „Katedra” (2002) – niemal samodzielnie zrealizowany debiut Tomasza Bagińskiego nominowany do Oscara. Przypadek „Katedry” udowodnił, że do realizacji filmu animowanego nie jest potrzebny cały system produkcyjny i ogromny budżet, że w dużej mierze wystarczy dobry pomysł, biegłość techniczna i ogromny upór. Bagiński zainspirował w ten sposób ogromne rzesze osób do zajęcia się filmem animowanym, co szybko przełożyło się na eksplozję zainteresowania techniką 3D oraz na zwiększoną liczbę chętnych na studiowanie animacji. Dochodzimy w końcu do czwartego bodźca przemian – popularność i rozgłos medialny „Katedry” w dużej mierze zasypały przepaść między twórcą filmu animowanego a odbiorcą. Przyczyniły się do tego zarówno działania promocyjne producentów i twórców, jak i coraz większa obecność filmów animowanych w nowych mediach, głównie w Internecie. Ten nowy kanał rozpowszechniania pozwalał spotykać się z filmem animowanym nie tylko bywalcom coraz liczniejszych festiwali i przeglądów, ale również osobom spoza ścisłego „środowiska”. Idea Bagińskiego by przybliżyć sztukę wysoką szerokiej publiczności okazała się na tyle skuteczna, że spowodowała także renesans zainteresowania „klasycznymi” dokonaniem polskiej i światowej animacji.

Nowy wiek wiązał się także z poprawą zaplecza technicznego szkół, dostępem do profesjonalnego sprzętu i coraz częstszą współpracą ze studiami filmowymi. W rezultacie tych przemian etiudy studenckie i filmy dyplomowe z powodzeniem rywalizowały z animacjami profesjonalnymi w szrankach festiwalowych (a w latach 2001-2005 niemal całkowicie zdominowały laury festiwalu OFAFA). Tak było chociażby w przypadku wspomnianych wcześniej filmów Wojciecha Wawszczyka, które zdobywały nagrody na prestiżowym festiwalu SIGGRAPH, stając się dla reżysera przepustką do pracy w hollywoodzkiej firmie Digital Domain (Los Angeles, USA). Ogromnym uznaniem publiczności i jurorów (m.in. Srebrny Niedźwiedź w Berlinie) cieszył się animowany w plastelinie dyplomowy film Izabeli Plucińskiej „Jam Sesion” (2005), który był mocno zakorzeniony w tradycji polskiej animacji (gra kolorem i światłem), a jednocześnie mówił językiem uniwersalnych emocji i wpisywał się w nurt rozrywkowy. Joanna Jasińska-Koronkiewicz, kolejna studentka łódzkiej szkoły filmowej, w swoich filmach „Mileńka” (2001, Grand Prix) oraz „Dunia – tam i z powrotem” (2003, Nagroda specjalna) poruszała problem współistnienia świata realnego i wyobrażonego. Czerpiąc z estetyki komiksów Maciej Majewski w groteskowej formie ukazywał paradoksy otaczającego nas świata, nie stroniąc jednocześnie od krytycznego komentarza do obrazu rzeczywistości w mediach – jak w przypadku filmu „Uwaga! Złe psy” (2001). Postawę krytyczną przyjmowała także Anna Pankiewicz, która w swoich filmach piętnowała świat beznamiętnej konsumpcji i braku wartości („Happiness”, 2005), a także telewizję odpowiedzialną za postępujący proces homogenizacji („Zawsze będzie jutro”, 2003). Niezwykłym wyczuciem ruchu, licznymi inspiracjami malarskimi i szczyptą surrealizmu charakteryzowały się filmy innej absolwentki ASP w Krakowie, Izabeli Bartosik-Burkhardt, która dwukrotnie wygrała festiwal OFAFA w kategorii studenckiej. Zarówno w „Schadźce” (2003), jak i w „Wiecznym finale” (2004) reżyserce udało się za pomocą ruchu i tanecznych figur oddać skomplikowane relacje między kobietą i mężczyzną. Poszukiwanie w sobie „wiecznego dziecka” czy redefiniowanie podmiotowości to tematy interesujące Martę Pajek. Jej etiuda „Po jabłkach” (2004, m.in. Grand Prix festiwalu Animateka w Lublanie), urzeka wyłaniającym się z prostej kreski autorki bogactwem obserwacji psychologicznych, a film dyplomowy „Za ścianą” (2005) to wyprawa w skrywane za uchylonymi drzwiami percepcji świat wewnętrznych przeżyć. Jedną z najbardziej wstrząsających i zapadających w pamięć animowanych etiud tego okresu był zrealizowany przez Tomasza Siwińskiego „Telewizor” (2005). Ta refleksja nad samotnością i śmiercią, rozegrana na granicy jawy i snu, zachwyca dojrzałością artystyczną, konsekwencją narracyjną i brawurową animacją malarską bezpośrednio pod kamerą. Wśród ważnych propozycji studenckich tego okresu warto wspomnieć jeszcze eksperymenty filmowe Olgi Wroniewicz (ASP Warszawa), a także monochromatyczne, krytykujące bezmyślną i zunifikowaną egzystencję etiudy Wojciecha Bąkowskiego z Poznania: „Pętla” i „Masa” (obie z 2003 roku – Nagroda Specjalna).

Mimo, że w tym okresie dominowali twórcy dopiero zaczynający swą przygodę z animacją, nie można zapominać o kilku istotnych filmach zrealizowanych przez twórców starszego pokolenia. Marek Serafiński w „Zawodowcu” (2003) kolejny raz krytykował pseudoelity polityczne, które okazują się jedynie starą gwardią po liftingu. Marek Skrobecki zachwyił kukiełkowym, odwołującym się do symboliki chrześcijańskiej „Ichthys” (2005). Hieronim Neumann konsekwentnie przyglądał się otaczającej rzeczywistości za pomocą filmowych eksperymentów z wykorzystaniem zdjęć aktorskich („Remote Control”, 2002; „Zoopraxiscope”, 2005). Pojawiły się kolejne filmy Andrzeja Czeczota (trzyzęściowy „Eden: Arka, Piekło, Raj”, 2002), Zdzisława Kudły („...Ergo sum”, 2005) i zrealizowany wspólnie przez Krzysztofa Kiwerskiego i Zbigniewa Szymańskiego „Level” (2005, Złota Kreska).

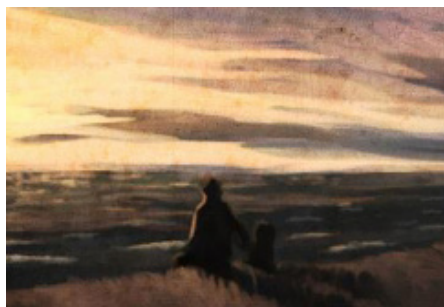
Re-animacja i nowe otwarcie

Opisane w poprzednim rozdziale zmiany w latach 2002-2005 były ruchami oddolnymi, inicjowanymi przez samych twórców, głównie młodego pokolenia. Aby jednak przełożyły się na trwałą poprawę kondycji animacji potrzebne były zmiany systemowe, które przyniosła Ustawa o kinematografii z 30 czerwca 2005 roku, powołująca do istnienia Polski Instytut Sztuki Filmowej. W ramach funkcjonowania PISF przewidziano specjalne programy operacyjne wspierające produkcję filmów animowanych ze szczególnym uwzględnieniem debiutów reżyserskich. Dziś, z perspektywy dekad funkcjonowania tego systemu, można powiedzieć, że poprawił on w znacznym stopniu sytuację polskiej animacji: nastąpił wysyp często spóźnionych debiutów, programy wspierające wydarzenia filmowe zaowocowały nowymi festiwalami (np. Animator w Poznaniu) i publikacjami (m.in. „Polski film animowany”, 2008), a zainteresowaniorobkimpolskiejanimacjąmogą zobaczyć filmy na wydawanych przez Narodowy Instytut Audiowizualny antologiach na płytach DVD.

Wraz z powołaniem PISF nastąpiło ożywienie w produkcji. W nowych realiach najlepiej radziły sobie studia, które w poprzedniej dekadzie uległy przekształceniom prawnym i łatwiej było im starać się nie tylko o dofinansowanie z instytutu, ale także z grantów i programów międzynarodowych. Najlepszym przykładem jest łódzka spółka Se-Ma-For, która była producentem i głównym wykonawcą „Piotrusia i Wilka” (2006) w reżyserii Suzie Templeton uhonorowanego Oscarem za rok 2007. Odważne promowanie młodych twórców poprzez wpieranie debiutów („Miasto płynie” Balbiny Bruszewskiej, 2009; „Radoszki” Magdaleny Osińskiej, 2008) i filmów dyplomowych („Caracas” Anny Błaszczki, 2006) przyniosło już kilka ważnych filmów. Także poznańskie TVSFA – zarówno w produkcji dla dzieci jak i w filmach autorskich – coraz mocniej stawia na twórców średniego (Robert Turło, Anna Dudek) i młodego pokolenia (Joanna Jasińska-Koronkiewicz, Paweł Czarzasty, Waldemar Mordarski, Marzena Nehrebecka). Powstały tam bardzo ciepło przyjęte odcinki serii „Baśnie i bajki polskie”, a także kilka tytułów nawiązujących do cyklu „Miniatur filmowych do muzyki klasycznej”, w tym rewelacyjne „Dies irae” (2006) i „Ballada” (2010) Jasińskiej-Koronkiewicz. W Studio Miniatur Filmowych w Warszawie debiutowali Maciej Majewski („Krasicki reaktywacja”, 2007) i Hanna Margolis („Titanic World”, 2008), a swoje kolejne filmy realizował Andrzej Barański („Warzywniak, 360°”, 2006; „Oaza”, 2009 – oba oparte na plastyce Edwarda Dwurnika).

Znaczącymi graczami w systemie produkcji filmów animowanych stały się studia prywatne. Wspominane już wcześniej Platige Image konsekwentnie wspiera filmy łączące świetny warsztat z czytelną narracją; „Arka” (2007) Grzegorza Jonkajtysa, „Laska” (2008) Michała Sochy czy „Kinematograf” (2009) Tomasza Bagińskiego udowodniły, że można zrealizować krótką animację cieszącą się uznaniem krytyki (nagrody na licznych festiwalach) i szerokiej publiczności. Marek Serafiński, w założonym przez siebie Serafiński Studio, produkuje kolejne swoje filmy dotykające problematyki społecznej i politycznej („Idea”, 2007; „Safari”, 2009), a także wspierał debiutujących Małgorzatę Bosek („Dokumanimo”, 2007; „Wyspa gibbonów”, 2010) i Macieja Sznabla („Wujek”, 2008). Znaczącymi graczami są też Fumi Studio (m.in. „Drwal” Pawła Dębskiego) i Animoon (serial „Agi Bagi”) oraz uznane niedawno za jedno z 25 najbardziej obiecujących na świecie Human Ark („Świtez”).

Mapa polskiej animacji

Współcześni twórcy eksplorują wszystkie zakątki tematyczne i stylistyczne animacji. Nie stronią od lekkiej rozrywki podawanej w formie krótkich żartów filmowych lub pełnometrażowych adaptacji komiksów („Jeź Jerzy”, W. Wawszczyk i inni, 2011), tworzą subtelne kino artystyczne (Marta Pajek, Wiola Sowa, Tomasz Popakul), eksperymentują z malowaną muzyką (Olga Wroniewicz) lub materią (Anita Kwiatkowska-Naqvi) czy wreszcie lokują się w obrębie sztuk wizualnych i prezentują prace w galeriach i na międzynarodowych wystawach (Wojciech Bąkowski, Norman Leto). Film animowany to jedynie wąski wycinek animacji, która w ostatnich latach stała się sztuką totalną i reprezentowana jest także przez animacje sceniczne i plenerowe (Paweł Weremiuk), internetowe motion graphics, efekty specjalne do filmów i reklam, animowane „tapety” do komputerów i telefonów komórkowych. Twórcy eksperymentują z technikami animacji, przekraczają granice i miksują style; łączą animację 2D i 3D z malarstwem („Świtez”, Kamil Polak, 2010) lub komiksem („Paths of Hate”, Damian Nenow, 2011), malarstwem z fotografią (Zbigniew Czapla), animację poklatkową z rysunkiem (Balbina Bruszezwska), bądź też sięgają po klasyczne techniki jak animacja kukiełkowa (kultowe już „Drżące trąby” Natalii Brożyńskiej, 2010) i rysunkowa (Ewa Borysewicz, Marta Pajek). Odważnie i niestandardowo wplatają w filmy poezję (Bąkowski), zabawny monolog (Brożyńska) czy audycje radiowe i hiphopowe piosenki („Miasto płynie” Balbiny Bruszezwskiej, 2009). To połączenie różnorodności stylistycznej z indywidualizacją „małych narracji” sprawia, że dzisiejsza polska animacja ma wiele twarzy.

Nie brakuje zatem twórców zaangażowanych, pokazujących problemy współczesnego świata, próbujących wpłynąć na rzeczywistość (Kozak, Bosek, Czapla, Majewski, Aga Jarzębowa). Wachlarz społecznych problemów jest szeroki: od bezrobocia, przez konsumpcjonizm i komercjalizację, przestępczość, sytuację kobiet, dewaluację wartości czy upadek kultury wysokiej aż po pedofilię. Inni autorzy (m.in. Wiola Sowa, Pajek, Plucińska) koncentrują się na ludzkich pragnieniach, marzeniach i przeżyciach. W ich animacjach ujawniają się oniryczne czy fantastyczne krainy i jednostkowe, kameralne światy, a uniwersalizm wypowiedzi pozwala autorom zdobyć uznanie na festiwalach w kraju i zagranicą. Tak było w przypadku reprezentującego Polskę na festiwalu w Cannes 2014 „Niebieskiego pokoju” (2012) Tomasa Siwińskiego, czy wyróżniającego się z nowoczesną plastyką filmu Tomka Duckiego „Łażnia” (2013) i pełnego symboli „Ziegenort” (2013) Tomasa Popakula. Innym nurtem jest kino atrakcji, oparte na zabawnej tematyce i zwieńczonej przewrotną puentą narracji. Filmy Bagińskiego, „Paths of Hate” Damiana Nenowa (wyróżnienie na najważniejszym festiwalu animacji w Annecy) czy wibrująca dźwiękiem i obrazem „Laska” (2008) Michała Sochy to jedne z najbardziej charakterystycznych przykładów takiego podejścia do animacji.

Na przeciwnym biegunie znajdują się animacje, które czerpiąc z bogatego repozytorium współczesnych sztuk wizualnych, odświeżają język filmu animowanego. Ich twórcy stawiają na autorski, wysmakowany plastycznie, odważny treściowo i formalnie przekaz, który skierowany jest do dźwiękoszczelnych kabin i przestrzeni galerii sztuki, rzadko pojawiając się w kinach festiwalowych. Najbardziej rozpoznawalnymi artystami tego ruchu są Wojciech Bąkowski, Piotr Bosacki, Agnieszka Polska i Norman Leto. Poza mainstreamem autorskiej animacji tworzy też grupa artystów, którym bliższe jest kino abstrakcyjne i eksperymentalne. Ich filmy, często pozbawione klasycznej fabuły, oddziałują na widza formą, atakują zmysły i prowokują do wielokrotnej lektury. Tak jest w wypadku filmów Olgi Wroniewicz, Marcina Giżyckiego, Marcina Wojciechowskiego czy Anity Kwiatkowskiej-Naqvi. Mamy także twórców wymykających się wszelkiej klasyfikacji, uprawiających kina osobne. Najnowsze filmy Jerzego Kuci („Fuga na wiołonczelę, trąbkę i pejzaż”, 2014), Piotra Dumały („Hipopotamy”, 2014) czy Witolda Giersza („Signum”, 2013) zbierają liczne nagrody festiwalowe i potwierdzają wysoką formę oraz oryginalny charakter twórczości mistrzów. Do tej listy należy dopisać Mariusza Wilczyńskiego, który pełnometrażowym „Zabij to i wyjedź z tego miasta” (planowana premiera w 2017 roku), ma ogromne szanse powtórzyć sukcesy filmów „Walc z Baszirem” czy „Persepolis” i wpisać się na trwałe w historię światowego kina.

Na horyzoncie

Ważnym elementem historii i współczesnego pejzażu polskiej animacji jest też festiwal OFAFA. Wszyscy wymienieni wyżej twórcy prezentowali swoje filmy na tym krakowskim święcie animacji. Wiele z opisanych animacji zdobywało tu nagrody i wyróżnienia. Na oczach krakowskiej publiczności rodziły się nowe talenty polskiej animacji, twórcy amatorscy stawali się zdolnymi studentami, studenci dostrzegani przez producentów zaczęli kariery zawodowe, a uznani twórcy przekazywali swą wiedzę jako opiekunowie i nauczyciele młodszych, w tym także dzieci. Wielu widzów, zainspirowanych oglądanymi filmami, zaczynało własną przygodę z animacją. Podczas publicznych forów i prywatnych dyskusji rozwijały się idee zmian i nawiązywały artystyczne współpracy. Stali bywalcy festiwalu byli świadkami i współtwórcami opisaną powyżej historii. Polska animacja, nagradzana w Krakowie Złotymi, Srebrnymi i Brązowymi Kreskami, w tym jubileuszowym roku jest wyraźnie ponad kreską.

Na ten sukces złożyło się wiele czynników: twórczy wkład mistrzów w kształcenie akademickie, rewolucja technologiczna i cyfryzacja produkcji, otwarcie na nowe tematy i techniki młodych twórców, rozgłos spowodowany nominacjami i zdobytymi Oscarami, w końcu zreformowany i mimo zastrzeżeń sprawnie funkcjonujący system produkcji. Dzisiejsza animacja artystyczna jest wysoko ceniona w świecie, kolekcja laurów festiwalowych nieustannie jest poszerzana, a nowe generacje twórców świetnie radzą sobie w działaniach o charakterze komercyjnym, które nie tylko wzmacniają przemysł filmowy, ale są także świetną szkołą warsztatu. Cieniem na kinie artystycznym kładzie się twórczość dla dzieci i niemal całkowity brak produkcji pełnometrażowej, które zawsze są impulsem do dalszego rozwoju animacji. Niemniej jednak polska animacja chyba nigdy nie miała się tak dobrze jak dziś, a jej wszechstronność i wszechobecność pozwala ze spokojem patrzeć w przyszłość.

Tekst powstał w oparciu o wcześniej opublikowane artykuły: M. Frukacz, „Jak Fenix z popiołów” („Este”, T.1/2010) oraz I. Hałgas i M. Frukacz, „Totalne poruszenie. Współczesna animacja w Polsce” („EKRANY”, 23/2015).

BIURO FESTIWALOWE

Janusz Korosadowicz (przewodniczący)
Maciej Gil
Magdalena Krzosek
Bartosz Parzyszek
Urszula Szandula
Agnieszka Wilk

KOMISJA SELEKCYJNA

Janusz Korosadowicz
Magdalena Krzosek
Bartosz Parzyszek

WSPÓŁPRACA

Bogdan Balicki (Kinokawiarnia Kika)
Agata Garboś (Kawiarnia Stopklatka)
Marta Gebhardt (Anima Art)
Teresa Wieczorek (DK Podgórze)

KATALOG

Mariusz Frukacz (tekst jubileuszowy)
Maciej Gil (redakcja)
Magdalena Krzosek (redakcja, dtp)

PROJEKT PLAKATU

Szymon Kiwerski

WOLONTARIUSZE

Organizatorzy festiwalu składają serdeczne podziękowania wszystkim Wolontariuszkom i Wolontariuszom, którzy wnieśli nieocenioną pomoc w przygotowanie wydarzenia.

PODZIĘKOWANIA

Jerzy Armata (Magazyn Filmowy SFP)
Olga i Michał Bobrowscy (StopTriK IFF)
Agnieszka Drożdż (New Era Art)
Anna Głowińska (MFFA Animator)
Marta Perucka-Tytko (DK Podgórze)
Katarzyna Surmacz (MFF Etiuda&Anima)
Bogusław Zmudziński (MFF Etiuda&Anima)

„Kino jest dla nas najważniejszą ze sztuk” Stowarzyszenie Filmowców Polskich

Chronimy prawa reżyserów, scenarzystów i innych autorów filmowych
polskich i zagranicznych

Biuro festiwalowe:

Kinoteatr „Wrzos”

ul. Zamoyskiego 50

30-523 Kraków

tel. 12 656-10-50

ORGANIZATORZY:

PARTNERZY:

WSPÓŁPRACA:

PATRONAT MEDIALNY:

